

**REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W KRAKOWIE**

WO.053.4.2021.SB

Kraków, 18 marca 2021 r.

Panie

Inicjatywa „Ratujmy Kleszczowskie Wąwozy”

W odpowiedzi na Państwa petycję z dnia 3 marca 2021 r. dotyczącą utworzenia rezerwatu przyrody „Mała Puszcza Kleszczowska” oraz zawieszenia wycinki drzew na terenie proponowanym do objęcia w formie rezerwatu, poniżej informuję o przebiegu sprawy będącej przedmiotem Państwa zainteresowania.

..... złożyła 29 grudnia 2020 r. w Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Krakowie (dalej „RDOŚ w Krakowie”) wniosek o utworzenie rezerwatu przyrody „Mała Puszcza Kleszczowska”, na powierzchni 100,37 ha na terenie gminy Zabierzów w powiecie krakowskim, stanowiącej grunty Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa Krzeszowice, na terenie oddziałów leśnych 223, 224, 225 i 226, z otuliną w oddziale 222. Do wniosku załączona została dokumentacja projektowanego rezerwatu przyrody, zawierająca m.in. opinię geologiczną, inwentaryzację roślin, grzybów i zwierząt, a także drzewostanów i wartości kulturowych.

Proponowanym celem ochrony w nowym rezerwacie jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i turystycznych płatów zbiorowisk leśnych o charakterze naturalnym i spontaniczna regeneracja płatów zbiorowisk przekształconych gospodarką leśną oraz ochrona stanowisk roślin i zwierząt chronionych. Zachowane i zabezpieczone przed dalszą degradacją byłyby przede wszystkim cenne siedliska żywej buczyny karpackiej (*Dentario glandulosae-Fagetum*), ciepłolubnej buczyny storczykowej (*Cephalanthero-Fagenion*), górskiej jaworzyny ze związku *Tilio-Acerion* oraz grądu subkontynentalnego (*Tilio-Carpinetum*) wraz z różnorodnością biologiczną i mechanizmami jej funkcjonowania.

Powyższą inicjatywę poparli Posłowie na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej: Aleksander Miszalski (interpelacja nr 19146 z 3.02.2021 r. do Ministra Klimatu i Środowiska) i Pani Daria Gosek-Popiołek (pismo do RDOŚ w Krakowie z 27.01.2021 r.). Pani Poseł zaproponowała spotkanie w formie telekonferencji z udziałem przedstawicieli Nadleśnictwa Krzeszowice, Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krakowie (dalej „RDLP w Krakowie”), RDOŚ w Krakowie, Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Małopolskiego, inicjatywy społecznej „Ratujmy Kleszczowskie Wąwozy” i 2 przedstawicieli nauki. Spotkanie odbyło się 4 lutego 2020 r., a uczestniczyli w nim Pani Poseł oraz:

- 1) Rafał Rostecki – Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Krakowie oraz pracownicy RDOŚ w Krakowie,
- 2) Jan Kosiorowski – Dyrektor RDLP w Krakowie, przy udziale prof. Zbigniewa Mirka i pracowników RDLP w Krakowie,
- 3) Adam Klekot – Nadleśniczy Nadleśnictwa Krzeszowice z pracownikami Nadleśnictwa,

- 4) Marcin Guzik – Dyrektor Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Małopolskiego,
- 5) – przedstawicielki inicjatywy „Ratujmy Kleszczowskie Wąwozy”,
- 6) z Klubu Przyrodników;
- 7) – przedstawiciel rady sołectkiej Kleszczowa.

Podczas spotkania przedstawiciele wszystkich stron zaprezentowali swoje argumenty dotyczące wniosku o utworzenie rezerwatu przyrody „Mała Puszcza Kleszczowska”.

Wniosek został rozpatrzony negatywnie 25 lutego 2021 r. Stanowisko to zostało poprzedzone szczegółową analizą dokumentów zgromadzonych w sprawie, spotkaniami z udziałem wszystkich zainteresowanych stron oraz oględzinami obszaru proponowanego do objęcia ochroną rezerwatową.

Przyczyny uzasadniające odmowę utworzenia nowego rezerwatu przyrody w Małopolsce zostały przedstawione w piśmie skierowanym do Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Krakowie (dalej „Regionalny Dyrektor”) 25 lutego br. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Krakowie (dalej „Regionalny Dyrektor”) uznał, że obszar wskazany we wniosku nie posiada walorów uzasadniających objęcie go ochroną w formie rezerwatu przyrody. Przede wszystkim w przypadku oddziałów leśnych 223, 224, 225 i 226 w Nadleśnictwie Krzeszowice nie zachodzi przesłanka wyróżniania się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi, zawarta w definicji rezerwatu przyrody (art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody – Dz. U. z 2020 r. poz. 55, z późn. zm.).

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Krzeszowice znajduje się 13 rezerwatów przyrody (z tego 8 w całości lub części na gruntach nadleśnictwa), które chronią już dobrze zachowane, najcenniejsze zespoły żywej buczyny karpackiej, grądu subkontynentalnego, a także wiele płatów ciepłolubnej buczyny storczykowej. Z punktu widzenia sieci rezerwatów przyrody w tej części Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej zespoły te nie wymagają dalszego uzupełniania.

W dokumentacji załączonej do wniosku o utworzenie rezerwatu nie potwierdzono występowania na terenie proponowanego rezerwatu dobrze zachowanych siedlisk wskazanych jako przedmioty ochrony. Za najcenniejsze siedlisko autorzy dokumentacji uznali jaworzynę górską z jęczmikiem, której występowania nie można jednak potwierdzić ze względu na brak jęczmika zwyczajnego *Phyllitis scolopendrium*, gatunku charakterystycznego tego zespołu. Wskazali także na obecność żywej buczyny karpackiej, jednak w spisie gatunków roślin brak jest żywca gruczołowatego *Dentaria glandulosa*, żywokostu sercowatego *Symphytum cordatum* oraz paprotnika Brauna *Polystichum braunii* – gatunków charakterystycznych dla tego zbiorowiska. W przypadku ciepłolubnej buczyny storczykowej należy zwrócić uwagę, że samo ukształtowanie terenu objętego wnioskiem nie sprzyja występowaniu tego zespołu, który zazwyczaj zajmuje zbocza o południowej i południowo-zachodniej ekspozycji, do których dociera duża ilość światła.

We wniosku zwrócono uwagę na wartość drzewostanów na obszarze proponowanego rezerwatu. Drzewostany te nie wyróżniają się jednak szczególnymi wartościami przyrodniczymi. Obowiązujący plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Krzeszowice na okres gospodarczy 2012-2021 wskazuje, że ok. połowę powierzchni zajmują drzewostany zgodne z siedliskiem. Spośród nich najcenniejsze są drzewostany w wydzieleniach 225 f i 225 g wskazane w programie ochrony przyrody jako naturalne lub zbliżone do naturalnych, odznaczające się wiekiem 140-150 lat. Pozostałe drzewostany zgodne z siedliskiem na terenie proponowanego rezerwatu są zdecydowanie młodsze i nie wyróżniają się spośród innych występujących na terenie Nadleśnictwa Krzeszowice. Drugą połowę powierzchni zajmują drzewostany częściowo zgodne z siedliskiem, zniekształcone znacznym udziałem sosny i świerka, w których prowadzona jest stopniowa przebudowa.

Spośród elementów przyrody żywej i nieożywionej zdecydowanie najcenniejszym elementem jest występowanie wąwozów i wychodni skalnych, co zostało szczegółowo opisane w opinii dr. hab. inż.

Dla wyszczególnionych obiektów zaproponowane zostały formy ochrony przyrody w postaci pomników przyrody, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych. Jedynie przy zespole wąwozów w oddziale 224 wskazano rezerwat przyrody jako ewentualną formę ochrony przyrody.

Odnosząc się do części petycji dotyczącej wstrzymania wycinki drzew, informuję że Regionalny Dyrektor nie posiada kompetencji do ingerowania w prace wykonywane w lasach. Regionalny dyrektor ochrony środowiska został powołany do wykonywania zadań określonych w art. 131 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2021 r. poz. 247).

Jak stanowi art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa. Kodeks postępowania administracyjnego w art. 19 i 20 dodaje, że:

- 1) organy administracji publicznej przestrzegają z urzędu swojej właściwości rzeczowej i miejscowej;
- 2) właściwość rzeczową organu administracji publicznej ustala się według przepisów o zakresie jego działania.

Zgodnie z art. 4 i art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2020 r. poz. 1463 i 2338) lasami stanowiącymi własność Skarbu Państwa zarządza Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (PGL LP), a nadzór nad gospodarką leśną w tych lasach sprawuje minister właściwy do spraw środowiska.

Regionalne dyrekcje Lasów Państwowych oraz nadleśnictwa są jednostkami organizacyjnymi PGL LP. Nadleśniczy prowadzi samodzielnie gospodarkę leśną w nadleśnictwie na podstawie planu urządzenia lasu oraz odpowiada za stan lasu (art. 35 ustawy o lasach), bezpośrednio zarządza lasami, gruntami i innymi nieruchomościami Skarbu Państwa, pozostającymi w zarządzie Lasów Państwowych. Działalność nadleśniczych z kolei inicjuje, koordynuje oraz nadzoruje dyrektor regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych, który też powołuje i odwołuje nadleśniczych (art. 34 ustawy o lasach).

Regionalny Dyrektor nie posiada więc kompetencji do nadzorowania działań jednostek Lasów Państwowych. Nadleśniczy natomiast zobowiązany jest na podstawie ustawy do prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, z uwzględnieniem celu ochrony lasów, zwłaszcza lasów i ekosystemów leśnych stanowiących naturalne fragmenty rodzimej przyrody lub lasów szczególnie cennych ze względu na zachowanie różnorodności przyrodniczej czy walory krajobrazowe.

W tym kontekście poprosiłem więc Dyrektora RDLP w Krakowie o informacje na temat działań planowanych wobec najcenniejszych składników przyrody na terenie Nadleśnictwa Krzeszowice. Zastępca Dyrektora ds. Gospodarki Leśnej RDLP w Krakowie powiadomił mnie, że obecnie trwają prace nad projektem planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Krzeszowice na lata 2022-2031. Zapewnił mnie, że dla okolic Kleszczowa plan przygotowywany jest z wyjątkową starannością, z uwzględnieniem możliwych do realizacji wniosków stron zewnętrznych, w tym inicjatywy „Ratujmy Kleszczowskie Wąwozy”. Wykonawcy planu wskazane zostały fragmenty obejmujące najbardziej wartościowe pod względem przyrodniczym na terenie Nadleśnictwa i przekazane wskazówki dotyczące uwzględnienia wielofunkcyjnej gospodarki leśnej. RDLP w Krakowie zobowiązała się do skorygowania podziału powierzchniowego tego terenu i wyznaczenia wydzieleń obejmujących najcenniejsze wąwozy oraz pozostawienia ich bez wskazań gospodarczych. Zaproponowała także objęcie ochroną występujących na tym terenie skał w formie kęp ekologicznych.

Uważam, że takie zabezpieczenie najcenniejszych fragmentów w nowym planie urządzenia lasu pozwoli zachować walory przyrodnicze i krajobrazowe wąwozów i form skalnych. Nie wyklucza to również możliwości objęcia tych miejsc formą ochrony przyrody przewidzianą w ustawie o ochronie przyrody, np. jako pomnika przyrody, jednak ustanowienie tej formy ochrony leży w kompetencji właściwej miejscowo rady gminy.

Doceniam Państwa inicjatywę dotyczącą ochrony kleszczowskich wąwozów i jestem wdzięczny za podejmowanie działań zmierzających do zachowania najbardziej wartościowych składników przyrody Małopolski. Inwentaryzacja sporządzona dla tego obszaru stanowi ciekawe opracowanie, które pozwoliło lepiej poznać przedmiotowy teren. Za szczególnie cenną uważam opinię dotyczącą geologii i geomorfologii, która bez wątpienia będzie stanowić przyczynek do objęcia wskazanych tam elementów ochroną w ramach nowego planu urządzenia lasu, a być może również w formie przewidzianej w ustawie o ochronie przyrody.

**Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Krakowie**

mgr Rafał Rostecki
/podpis elektroniczny/